

kteřé plánoval pro sepsání a vydání díla s názvem *Divadlo veškerenstva věcí* a uplatnil v díle *Všeobecná porada o nápravě věcí lidských*. Pojem encyklopedie byl Komenským chápán jako soubor poznatků uspořádaných do soustředných kruhů, které na sebe navazují a obsahově se doplňují a prohlubují, přičemž jsou zdůrazňovány vzájemné souvislosti, aby vynikla logická provázanost poznatého světa. V centru kruhů je potom Bůh, ze kterého vše vychází. Z tohoto důvodu bych byl s využitím

pojmu „encyklopedie“ u přehledových prací o Komenském velmi opatrný.

Publikace zkušené komenioložky a výborné organizátorky komeniologických akcí Markéty Pánkové může zájemcům z řad studentů různých druhů škol a ostatním zájemcům z běžné veřejnosti přinést pro ně nové a zajímavé informace, které si mohou rozšířit četbou buď celých Komenského spisů na základě motivace z vybraných ukázek, anebo studiem titulů uvedených v bohaté bibliografii.

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická;
e-mail: karel.rydl@upce.cz

Kovářová, H. (2020). *Komenský ve sběratelství. Katalog vybraných komenián ze sbírky Muzea Komenského v Přerově*. Přerov: Muzeum Komenského.

U příležitosti 350. výročí úmrtí Jana Amose Komenského poskytlo Muzeum Komenského v Přerově, mimochodem nejstarší muzeum svého druhu na světě, originální vhléd do svých depozitních akvizic s motivy Komenského tím, že vydalo katalog vybraných komenián z tradičních sběratelských oblastí, jakými jsou filatelie, filumenie a filokartie, které doplňují drobné reklamní a jinak účelové tisky.

Autorkou katalogu je renomovaná odborná pracovníce přerovského muzea, kurátorka sbírek k dějinám školství a komenián, historička Helena Kovářová, za kterou stojí např. velmi úspěšná výstava s názvem „Komenský? Toho už jsme někde viděli!“ z roku 2016–2017, článek

„Myslitel Jan Amos Komenský ve filatelii“ [in *Přerovský a hranický deník*, 2013, č. 263 (12. 11.), s. 8], článek o pohlednicích s motivy Komenského [in Maloň, L. (2018). *Komenský a první republika* (s. 136–145). Muzeum Přerov] nebo o reklamních tiskovinách pro školáky z let první republiky [*Historia scholastica*, 2019, 5(2), 44–52], abychom uvedli alespoň některé aktivity, ze kterých čerpá recenzovaná publikace.

V tomto rozsahu jde o první publikaci s přehledem sběratelských artefaktů s motivem Komenského, pokud opomíme starší dílčí práce o filatelistických artefaktech (např. *Zpráva Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě*, 1959, č. 2)

nebo dílčí studie k jednotlivým známkám v časopise *Filatelie*. I zasvěceného sběratele a příznivce artefaktů s motivy Komenského překvapí široká paleta různých tištěných předmětů denní potřeby, cenin a sběratelských artefaktů z oblasti filatelie, filumenie a filokartie a kolik drobných užitných tisků bylo od konce 19. století vyrobeno a vydáno. A to katalog neuvádí rozsáhlé muzejní sbírky artefaktů s motivy Komenského z oblasti širšího pojetí numismatiky nebo faleristiky.

V úvodních částech podává autorka zasvěcený svěží pohled na již tolikrát zpracovaný námět vztahu Komenského a Přerova a Přerova a Komenského, na který navazuje kapitola o vzniku a vývoji komeniologických sbírek přerovského muzea, jimž je katalog věnován. Katalog je rozdělen do tří samostatných, byť stejně graficky zpracovaných částí – filatelistické, filumenistické a filokartické. Každý sbírkový artefakt je dokumentován zdařilou barevnou fotografií, popisem se základními údaji, inventárním a sbírkovým přírůstkovým číslem. Řada artefaktů je tímto způsobem zpřístupněna poprvé, část z nich již návštěvníci znají z předchozích námětových a příležitostných výstav.

Kniha je tak velmi dobrým zdrojem četných zajímavých a dosud pro řadu zájemců netušených informací a faktů, a to nejen pro tematicky orientované sběrate-

le, ale i pro zájemce o poznání symboliky ohlasů a památek na osobnost a dílo Komenského vzniklých zejména od konce 19. století do současnosti. Zároveň ale kniha prezentuje širší a bohatost záběru odborných pracovníků přerovského muzea v oblasti artefaktů upomínajících na Komenského z nejrůznějších úhlů pohledu a chápání jeho života a díla. Mezi pohlednicemi, které tvoří největší prezentovanou kolekci, najdeme řadu obrázků na dnes již neexistující nebo jinak upravená zákoutí měst a obcí. Filumenistická část prezentuje kompletní dosud známou kolekci zápalkových nálepek věnovaných osobnosti a památce Komenského. Velmi oceňuji jednu stránku dodatků, kterými autorka doplnila zvláště sbírku pohlednic a sbírku polských filatelistických artefaktů. Katalog je vybaven i vědeckým aparátem v podobě bohaté bibliografie a místním a jmenným rejstříkem, což ještě více umocňuje velmi pozitivní dojem z nové publikace Heleny Kovářové.

Nová kniha z produkce přerovského muzea tedy zaujme nejen originálním obsahem, ale také celkovým vzhledem, kvalitou tisku a zvoleného papíru. Lze ji doporučit nejen vědeckým a odborným pracovníkům, studentům, ale i všem zájemcům o hlubší poznání památek a ohlasů na život a dílo Jana Amose Komenského.

prof. PhDr. Karel Rydl, CSc.

Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická;

e-mail: karel.rydl@upce.cz